

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Закона о уџбеницима садржан је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије („Службени гласник Републике Србије“ бр. 83/06 и 98/06), према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлог за доношење новог закона садржан је у потреби да се у правном систему изврше одговарајуће измене и успостави правни и институционални оквир како би се, у погледу надлежности и поступака, обезбедило усаглашавање законских решења у области издавања уџбеника.

Законом о изменама и допунама закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“ број 55/13), прописана је надлежност Завода за унапређивање образовања и васпитања за предлагање одобравања уџбеника министру надлежном за послове образовања (у даљем тексту: министар). Како важећи Закон о уџбеницима и другим наставним средствима („Службени гласник Републике Србије“ број 72/09) није усклађен са наведеном одредбом, потребно је усаглашавање са Законом о основама система образовања и васпитања.

Досадашња примена закона, који је омогућио лиценцирање великог броја издавача уџбеника и одобравање великог броја уџбеника, није резултирао очекиваним повећањем доступности и квалитета свих уџбеника, што се посебно односи на побољшање доступности и квалитета уџбеника за стручне школе. У школској 2014/2015. години, у Србији ученици су у 15 подручја рада у стручним школама уписала 132 образовна профила у четворогодишњем трајању и 105 образовна профила у трогодишњем трајању, што укупно чини 75% ученичке популације у средњим школама.

Отварање тржишта уџбеника за приватне издаваче довело је до веће понуде уџбеника за основу школу, али је понуда уџбеника за стручне предмете у стручним и уметничким школама остала готово непромењена тако да велики број ових уџбеника датира из деведесетих година прошлог века. Неусаглашеност уџбеника за стручне школе са научним, техничко-технолошким и друштвеним променама насталим у последњих 20 година, довела је до ситуације да су постојећи уџбеници за стручне предмете у стручним школама услед своје застарелости практично неупотребљиви. Уз то, важећи закон није предвидео обавезу издавача да издају ове уџбенике, као ни шта се дешава у ситуацији када ниједан издавач неће да издаје недостајући уџбеник. Овакво стање довело је до ситуације да се настава у стручним школама одвија практично без уџбеника, а чињеница да око 75% ученика у средњем образовању школа похађа стручне школе, чини ову материју ургентном за регулацију.

Имајући у виду наведено Нацрту закона уводи нови институте и нове категорије уџбеника у циљу повећања квалитета и доступности уџбеника свим ученицима.

Осим тога, током петогодишње примене Закона о уџбеницима и другим наставним средствима утврђена је потреба да се побољшају, прецизирају и

поједноставе постојеће процедуре, чиме би се повећала ефикасност целокупног поступка одобравања уџбеника и осигурао већи квалитет уџбеника.

Утврђена је потреба да се одређени стручни термини другачије или прецизније дефинишу, као и да се уреди поступак финансирања, односно суфинансирања уџбеника, средствима буџета Републике Србије, посебно водећи рачуна о материјалној/социјалној димензији корисника бесплатних уџбеника.

Такође, поједина законска решења заснована су на препорукама које је на важећи закон доставила Агенција за борбу против корупције.

Сходно наведеном, припремљен је Нацрт закона о уџбеницима.

ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

I Основне одредбе (чл. 1. до 12.)

Чланом 1. Нацрта закона о уџбеницима (у даљем тексту: Нацрт закона) уређује се предмет Нацрта закона и то: припремање, одобравање, избор, издавање, повлачење и праћење уџбеника и уџбеничког комплета, приручника и наставних материјала и наставних помагала и додатних наставних средстава за основну и средњу школу, као и дидактичких игровних средстава и помагала за предшколско васпитање и образовање.

Чланом 2. Нацрта закона дефинисан је појам уџбеника и уџбеничког комплета. Новим законским решењем појам „уџбенички комплет” је дефинисан као скуп уџбеника и другог наставног средства, а састав уџбеничког комплета прописује се Планом уџбеника. Новину представља одредба којом је предвиђено да по правилу уз уџбеник и уџбенички комплет садржи електронски додаток. Циљ електронског додатка је приближавање и прилагођавање материје ученику укључивањем информационо-комуникационих технологија у образовање.

Чланом 3. Нацрта закона дефинисане су категорије уџбеника на језику националне мањине.

Чланом 4. Нацрта закона дефинисан је појам уџбеника за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Члан 5. Нацрта закона дефинише додатна наставна средства као средства која су корисна за употребу у настави и која су усклађена са програмом предмета, а нису прописана као саставни део уџбеничког комплета, и наставно полагао као средство које се користи у образовно-васпитном раду деце и ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Чланом 6. Нацрта закона дефинисани су појмови дидактичког средства и дидактичког игровног средства која се користе у васпитно-образовном раду у предшколској установи и школама за ученике са сметњама у развоју.

Члан 7. Нацрта закона уводи нову категорију наставног средства – приручник и наставни материјал, који се могу користити за: стручне предмете у уметничким и стручним школама (уз уџбеник или самостално), основно образовање одраслих и образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Циљ овог законског решења је да се у поступку одобравања који је краћи и флексибилнији дође до наставног средства прилагођеног одређеној категорији ученика, које је усклађено са савременим токовима струке.

Члан 8. Нацрта Закона дефинише појам приручника за наставнике.

Члан 9. Нацрта Закона уводи обавезу школе да Годишњим планом рада предвиди и план набавке додатних наставних средстава које се користе у образовно-

васпитном раду, која представљају саставни део библиотечко-информационе грађе и извора.

Чланом 10. Нацрта Закона створен је правни основ да Влада донесе одлуку о финансирању, односно суфинансирању уџбеника, приручника и наставних материјала средствима републичког буџета. Циљ ове одредбе је омогућавање једнаке доступности уџбеника и приручника и наставних материјала за ученике и полазнике из социјално/материјално угрожених породица. Такође, на овај начин у складу са расположивим средствима, могу се финансирати, односно суфинансирати и уџбеници, приручници и наставни материјали за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, на језику националне мањине, као за стручне предмете у стручним и уметничким школама.

Чланом 11. Нацрта закона уређује се употреба језика и писма на којима се штампају уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко средство, дидактичко игровно средство и приручник за наставнике, у складу са потребама ученика (српски језик, страни језик, језик националних мањина, Брајево писмо или формати који су прилагођени за слепе и слабовиде, за лица са сметњама у развоју и инвалидитетом).

Чланом 12. Нацрта закона уређује се забрана дискриминације у садржајима уџбеника, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко средство, дидактичко игровно средство и приручник за наставнике, у складу са одредбама Устава Републике Србије и другим важећим прописима који уређују ову материју.

II Издавачи уџбеника (члан 13)

Чланом 13. Нацрта закона дефинисан је појам издавача уџбеника, (јавни и приватни издавач) и прописано да се издавањем приручника и наставних материјала поред издавача могу бавити удружења стручних школа, удружења школа које реализују програм основног образовања одраслих и удружења специјалних школа и струковно удружење дефектолога. Циљ давања могућности удружењима стручних школа, школа за основно образовање одраслих и специјалних школа је подстицање и охрабривање струке да се укључи у израду приручника и наставних материјала и на тај начин омогући већи квалитет и доступност.

Најзначајнија новина која се тиче издавача уџбеника, у односу на важећи закон, је укидање дозволе за издавање уџбеника-лиценце.

III Припремање уџбеника (чл. 14.- 20.)

Чланом 14. Нацрта закона дефинисан је појам, поступак и надлежност и рокови за доношење као и објављивање плана уџбеника.

Чланом 15. Нацрта закона утврђена је садржина плана уџбеника. Новину у односу на важећи закон представља утврђивање максималног броја страна, односно обим које уџбеник може да има, као и прописивање приручника за наставнике за одређене предмете.

Циљ ограничавања броја страна, односно обима уџбеника је да се избегне оптерећивање уџбеник непотребним и сувишним садржајем, већ да се евентуално сваки додатни садржај уврсти у електронски додатак уз уџбеник.

Члан 16. Нацрта закона утврђује појам, поступак и надлежност за доношење Стандарда квалитета уџбеника, који представљају обавезан услов за одобравање уџбеника. Стандарди квалитета се доносе за уџбенике, електронски додатак,

приручнике и наставне материјале, уџбенике, приручнике и наставне материјале за ученике и полазнике са сметњама у развоју и инвалидитетом, додатна наставна средства, дидактичко и дидактичко игровно средство и приручнике за наставнике.

Члан 17. Нацрта закона прописује да Министарство, по правилу, сваке четврте године расписује јавни позив за подношење захтева за одобравање уџбеника, односно приручника и наставних материјала.

Сви уџбеници за које је расписан јавни позив из става 1. овог члана и који су одобрени у складу са овим законом, истовремено се уврштају у Листу уџбеника, која се објављује на званичној интернет страници Министарства, најкасније до 5. јануара године у којој се објављује Каталог уџбеника.

Новину представља одредба којом је прописано да је издавач је дужан да у року од 8 дана од дана објављивања Листе, достави свим школским управама најмање један примерак уџбеника, ради обезбеђивања доступности уџбеника школама у поступка избора, као и одредба којом је утврђено да, уколико на јавни позив из овог члана ниједан издавач не поднесе захтев за одобравање уџбеника, односно приручника и наставних материјала, Министарство налаже јавном издавачу да припреми недостајуће уџбенике, односно приручнике и наставни материјал и одређује рок у којем је обавезан да поднесе захтев за њихово одобравање.

Члан 18. Нацрта закона дефинише појам и начин попуњавања Каталога уџбеника.

Циљ предложеног решења је:

- 1) обезбеђивање квалитета, будући да се у Каталог уврштава уџбеник за који се изјаснио највећи број наставника, што потврђује његов квалитет;
- 2) боље праћење квалитета уџбеника у току четворогодишњег коришћења;
- 3) обезбеђивање уџбеника који се у штампају у мањем тиражу (уџбеници на језицима националних мањина, уџбеници за ученике са инвалидитетом и сметњама у развоју).

Члан 19. Нацрта закона уводи појам Каталога приручника и наставних материјала, који садржи одобрене приручнике и наставне материјале за стручне предмете у стручним и уметничким школама, приручнике и наставне материјале за образовање одраслих и приручнике и наставне материјале за ученике и одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Каталог приручника и наставних материјала објављује се и редовно ажурира на званичној интернет страници Министарства, Савета за стручно образовање и образовање одраслих и Завода за унапређивање образовања и васпитања.

Члан 20. Нацрта закона уводи нови појам - Листу додатних наставних средства, наставних помагала, дидактичких средства и дидактичких игровних средстава.

Значајно је поменути да је овим чланом предвиђено да уџбенике који су у Листи, а нису уврштени и Каталог, на захтев издавача, школе, односно наставници могу користити као додатно наставно средство.

Ова листа се објављује и редовно ажурира на званичној интернет страници Завода.

IV Одобравање уџбеника, приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава (чл. 21-32.)

Члан 21. Нацрта закона прописује начин, потребну документацију и рок за подношење захтева за одобравање уџбеника. Ново решење у односу на важећи закон

преставља обавеза издавача да обезбеди да достављени материјал не садржи име аутора.

Такође, овим чланом прописано је да елаборат који издавач доставља, обавезно садржи референце и истраживања која су коришћена у припреми рукописа, као и опис електронског додатка и начин на који ће издавачи пратити квалитет уџбеника.

Новина је и обавеза издавача да приликом достављања захтева за одобравање уџбеника достави и следеће три сагласности: да ће штампати уџбеник на језику националне мањине у случају избора тог уџбеника; да ће у случају избора тог уџбеника, исти прилагодити потребама ученика са инвалидитетом и да се његов уџбеник уврсти у Каталог, уколико буде изабран у складу са законом. Циљ ове норме је осигурање доступности наведених категорија уџбеника.

За разлику од важећег законског решења, нису предвиђена обавеза издавача да уз рукопис доставља три појединачне и заједничку рецензију.

Значајно поједностављење процедуре и рокова представља одредба којом је прописано да уколико издавач подноси захтев за одобравање уџбеника који је уврштен у важећу Листу, а није дошло до промене наставног плана и програма за тај предмет, сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на ново издање уџбеника. Ова одредба омогућава издавачу да унапреди уџбеник на основу резултата до којих је дошао путем праћења примене и квалитета уџбеника.

Овим чланом прописана је и обавеза издавача да уз захтев за одобравање уџбеника достави и доказ о уплаћеној такси за стручну оцену квалитета рукописа уџбеника, чију ће висину утврдити министар. На овај начин избегава се ситуација да се средствима републичког буџета финансирају стручњаци који прегледају уџбенике, чијим издавањем издавачи остварују профит, што је случај према важећем закону.

Члан 22. Нацрта закона дефинисана је Листа оцењивача уџбеника, у коју се, на основу јавног позива, бирају лица са одговарајућим образовањем и компетенцијама која ће учествовати у оцењивању квалитета рукописа уџбеника.

Избор лица која се пријаве на јавни позив, врши министар, на предлог посебне комисије сачињене од једанаест чланова, именованих на предлог Националног просветног савета, Савета за стручно образовање и образовање одраслих, Завода за унапређивање образовања и васпитања и Министарства, који обавезно морају бити стручњаци из области образовања и васпитања.

Транспарентност поступка давања стручне оцене квалитета рукописа уџбеника омогућена је одредбом која прописује да се на званичној интернет страници министарства објављују: име и презиме оцењивача; степен и врста њиховог образовања; њихова стручна биографија, као и ниво образовања и предмет за који је изабран као оцењивач.

Квалитетнији поступак и уједначеност оцењивања постигнута је прописивањем одредбе којом је утврђено да ће једна (евентуално две или више) Комисија за оцену рукописа бити формиране за сваки предмет по нивоима и врсти образовања.

Комисија за оцену мора да има најмање три лица са листе и најмање једног члана који је запослен у Заводу за унапређивање образовања и васпитања, односно установе надлежне за послове унапређења и развоја стручно-истраживачког рада у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања на територији аутономне покрајине.

Овај члан садржи овлашћење министра да пропише ближе услове у погледу услова за избора лица на Листу оцењивача, етички кодекс лица која учествују у поступку одобравања и експертизе уџбеника, именовања чланова Комисије и поступка доношења стручне оцене квалитета.

Ова норма има за циљ већу транспарентност и укључивање стручне јавности у поступак одобравања уџбеника.

Члан 23. Нацрта закона прописује да стручну оцену квалитета рукописа уџбеника, уместо Завода даје Комисија за оцену рукописа у року од 90 дана од дана пријема рукописа.

Комисију именује Завод од чланова Листе оцењивача и једног представника Завода.

Пре него што достави Заводу стручну оцену, Комисија може једном вратити рукопис издавачу ради исправке недостака у року од 8 дана од дана пријема, а овај рок урачунава се у рок од 90 дана.

На основу стручне оцене коју доставља Комисија, Завод министру и издавачу доставља предлог да се уџбеник одобри односно да се захтев за одобравање одбије, заједно са стручном оценом у прилогу.

Нацртом је прописано да стручна оцена мора бити образложена, а транспарентност се обезбеђује одредбом којом је утврђено да се све стручне оцене објављују на званичној интернет страни Завода, истовремено са Листом уџбеника.

Нацрт предвиђа решење и у случају да Завод не достави министру и издавачу предлог. У том случају министар ће затражи од Завода да му достави стручну оцену Комисије и на основу ње донеће решење, а уколико је стручна оцена негативна, министар ће је доставити издавачу како би могао да поднесе захтев за експертизу.

Имајући у виду да издавач доставља уз захтев за одобравање уџбеника, рукопис који не садржи име аутора, дужан је да Министарству достави имена аутора уџбеника у року од 3 дана од дана пријема Стручне оцене.

Овај члан садржи овлашћење министра да пропише ближе услове у погледу доношења Стручне оцене.

Чланом 24. Нацрта закона прописује се да захтев за одобравање приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава издавач подноси Заводу, а министар ће прописати поступак одобравања наведених наставних средстава.

Чланом 25. Нацрта закона прописан је поступак експертизе рукописа уџбеника.

Дефинисано је подношење захтева за експертизу, надлежност за поступање и рокови у поступку давања експертског мишљења. Новина у односу на досадашње законско решење је у томе што Национални просветни савет образује стручну комисију од чланова Листе оцењивача, који нису били чланови Комисије за које је поднет захтев за експертизу.

Такође, прописано је овлашћење Националног просветног савета да утврди ближе услове о раду стручне комисије за експертизу и трошкове експертизе које сноси издавач.

Чланом 26. Нацрта закона уређује се шта се сматра сукобом интереса у поступку одобравања рукописа уџбеника, утврђена је обавеза лица које учествује у поступку давања Стручне оцене и експертизи, да пре почетка рада потпише изјаву којом потврђује да није аутор уџбеника за основну и средњу школу, као и да није запослен, ангажован, пословно повезан са издавачем уџбеника, укључујући и друге облике плаћене сарадње.

Овим чланом предвиђена је надлежност Завода за унапређивање образовања и васпитања да води рачуна о постојању сукоба интереса.

Чланом 27. Нацрта закона утврђена је надлежност за одобравање уџбеника на српском језику, уџбеника за верску наставу и уџбеника на језику националне мањине

Овим чланом извршено је усаглашавање са Законом о основама система образовања и васпитања у погледу надлежности за предлагање одобравања уџбеника.

Чланом 28. Нацрта закона предвиђено је да Завод одобрава приручник и наставни материјал, додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средстава и дидактичка игровна средства.

Чланом 29. Нацрта закона предвиђено је да орган аутономне покрајине надлежан за послове образовања доноси решење којим се прихвата односно одбија захтев за одобравање уџбеника на језику националне мањине, на предлог установе надлежне за послове унапређења и развоја стручно-истраживачког рада у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања на територији аутономне покрајине, односно на основу експертског мишљења уколико је спроведен поступак експертизе, у складу са одредбама овог закона.

Такође, предвиђена је надлежност установе надлежне за послове унапређења и развоја стручно-истраживачког рада у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања на територији аутономне покрајине за одобравање приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава.

Орган аутономне покрајине надлежан за послове образовања има обавезу да редовно доставља Министарству обавештење о одобреним уџбеницима, а установа надлежна за послове унапређења и развоја стручно-истраживачког рада у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања на територији аутономне покрајине обавештава Завод о одобреним приручницима и наставним материјалима, додатним наставним средствима, наставним помагалима, дидактичким средствима и дидактичким игровним средствима.

Надлежност аутономне покрајине односи се само на националне мањина чији национални савети имају седиште на њеној територији.

Чланом 30. Нацрта закона прописана је садржина решења о одобравања рукописа уџбеника.

Чланом 31. Нацрта закона прописана је садржина решења о одбијању захтева одобравања рукописа уџбеника.

Чланом 32. Нацрта закона утврђени су случајеви у којима се поступак одобравања уџбеника обуставља, односно повлачи из употребе, уколико су претходно одобрени.

О обустави поступка одобравања, односно повлачењу уџбеника министар доноси решење које је коначно у управном поступку.

V ИЗБОР УЏБЕНИКА, ОДРЕЂИВАЊЕ МАКСИМАЛНЕ ЦЕНЕ, ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ (ЧЛ. 33-36.)

Члан 33. Нацрта закона, представља значајну новину у односу на избор уџбеника који је прописан важећим законом.

Одлуку о избору уџбеника, као и у важећем закону, доноси наставничко веће на образложен предлог стручних већа за области предмета, односно стручних актива наставника разредне наставе, укључујући и уџбенике за наставу на језику националне мањине.

Ученици са инвалидитетом који су у инклузивном образовању користе прилагођено издање уџбеника који је изабрала школа коју похађају.

Ученици са инвалидитетом који похађају специјалне школе, користе прилагођено издање уџбеника који има највећи проценат у Каталогу.

За разлику досадашњег решења, уџбеници се бирају са Листе и то за период од 4 године. На овај начин, избор уџбеника се може ускладити са доношењем школског програма, који се по правилу доноси сваке четврте године. Такође, избор уџбеника на 4 године знатно олакшава поступак набавке и дистрибуције уџбеника, будући да ће се исти уџбеници користити 4 године. Коришћење истог уџбеника у периоду од 4 године омогућава његово ефикасније праћење, али и праћење постигнућа ученика и рада наставника.

Такође, новина је и да се у свим одељењима истог разреда исте школе, за исти наставни предмет по правилу користи се исти уџбеник једног издавача. Изузетак су ситуације када у одељењу има ученика који похађају део наставе на језику националне мањине.

У случају да уџбеник који је изабрала школа не буде објављен у Каталогу, школа има обавезу да у року од 15 дана од дана објављивања Каталога, изабере други уџбеник, који је објављен у Каталогу.

Да би се у ситуацији када школа није доставила одлуку о избору уџбеника у предвиђеном року, избегла могућност да ученици не знају које ће уџбенике користити, Министарство доноси одлуку о уџбеницима који ће се користити у тој школи, тако што бира уџбенике који су најзаступљенији на територији школске управе којој припада та школа.

Чланом 34. Нацрта закона уважене су препоруке које је на одредбе важећег закона које се односе на избор уџбеника дала Агенције за борбу против корупције.

Предвиђено је да наставник чини тежу повреду радне обавезе уколико од ученика захтева да купи додатно наставно средство. Полазећи од чињенице да је Планом уџбеника прописан садржај уџбеничког комплета који је обавезан за сваки предмет, поставља се питање оправданости коришћења додатног наставног средства, посебно имајући у виду да су наставници претходно изабрали одговарајући уџбеник/уџбенички комплет.

Акцент ове одредбе је на забрани да наставник захтева куповину наставног средства које није обавезно и тако излаже родитеље додатним трошковима. Међутим, додатно наставно средство које предложи наставник се може користити, уколико се сви родитељи ученика у одељењу писмено са тим сагласе.

Међутим, наведена одредба не спречава наставника да уколико сматра да коришћење додатног наставног средства може унапредити образовно-васпитни рад, наставник исти користи у реализацији наставе, али не може захтевати од ученика да то додатно наставно средство купи.

Овим чланом прописана је и забрана издавачу да чини донацију, поклон или репрезентацију школи, односно предшколској установи или запосленом, на непосредан или посредан начин, у било ком износу или облику, али је прецизирано да се донацијом, поклоном или репрезентацијом не сматра представљање уџбеника у трајању од највише једног радног дана које мора бити реализовано у просторијама школе и репрезентације вредности до износа од 300 динара.

Имајући у виду да се уџбеници набављају од различитих издавача прописано је да школа, уз сагласност Савета родитеља, може без накнаде, да помогне у набавци свих изабраних уџбеника, уколико се тиме родитељима олакшава поступак куповине.

Члан 35. Нацрта закона уводи нови институт - максималну малопродајну цену уџбеника и приручника за стручне предмете у стручним школама.

Полазећи од чињенице да су сви одобрени уџбеници усклађени са Стандардима квалитета, те да избор уџбеника врше наставници, а плаћају их родитељи или држава, предвиђено је да Министарство утврђује максималну малопродајну цену уџбеника. Овим решењем штити се интерес родитеља и спречава могућност да неки родитељи

због избора доста скупљег уџбеника од стране наставника имају несразмерно веће трошкове.

Циљ ове одредбе није „јефтин уџбеник“, нити умањење профита издавача, већ да се на основу јасних параметара утврди максимална малопродајна цена.

Издавачи су укључени у процес утврђивања максималне малопродајне цене кроз учешће у посебној комисији која, на основу критеријума прописаних законом и подзаконским актом, предлаже министру максималну малопродајну цену уџбеника.

Предвиђено је да се максимална малопродајна цена утврђује сваке године најкасније до 15. марта текуће године за наредну школску годину. У години када се објављује Листа, максимална малопродајна цена се објављује у тренутку објављивања јавног позива, тако да родитељи и школе имају информацију о цени приликом избора уџбеника.

Треба напоменути да уколико максимална цена не би била утврђена, издавачи би без оправданих разлога могли сваке године да повећају цену уџбеника, које родитељи морају да купе у наредне 4 школске године.

Прописано је овлашћење министра да утврди ближе услове у погледу именовања Комисије за одређивање максималне малопродајне цене уџбеника и приручника за стручне предмете у стручним школама, поступак и мерила за утврђивање максималне цене уџбеника и приручника за стручне предмете у стручним школама.

Члан 36. Нацрта закона уводи обавезу издавачима уџбеника да кроз унутрашњи систем контроле прате квалитет својих уџбеника и евиденцију о том праћењу стављају на увид јавности.

Поред издавача, квалитет уџбеника и резултате коришћења уџбеника у образовно-васпитном раду континуирано прати Завод.

VI ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА (чл. 37-39.)

Чланом 37. Нацрта закона утврђене су обавезе издавача уџбеника објављеног у Каталогу.

Новину представља обавеза издавача да као средство обезбеђења достави меницу евидентирану у регистру меница који се води код Народне банке Србије, која важи четири године, и то у висини износа који покрива цену тиража за једну школску годину.

Сврха овог решења јесте да гарантује да ће уџбеници бити доступни ученицима у периоду за који је изабрани уџбеник одобрен.

Чланом 38. Нацрта закона утврђена је садржина уџбеника одобреног у Каталогу.

Чланом 39. Нацрта закона, дефинисан је појам новог издања уџбеника и приручника и наставног материјала за стручне предмете у стручним и уметничким школама.

Уведена је и могућност да се уџбеник може издати као ново издање уколико се унапређивање дидактичког обликовања уџбеника којим се мења, односно допуњује највише до 5% садржаја.

VII ПОВЛАЧЕЊЕ УЦБЕНИКА ИЗ УПОТРЕБЕ (члан 40.)

Чланом 40. Нацрта закона утврђени су случајеви у којима се одобрени уџбеник повлачи из употребе, поступак повлачења, као и обавезе издавача чији се уџбеник повлачи.

VIII НАДЗОР (члан 41.)

Члан 41. Нацрта закона уређује да надзор над спровођењем овог закона, врши Министарство преко просветних инспектора.

IX КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 42-43.)

Чл. 42-43. Нацрта закона прописују казнене одредбе које се односе на издавача и одговорно лице издавача, школу и одговорно лице у школи, као и наставника и лица која дају стручну оцену односно експертско мишљење.

X ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 44-49.)

Члан 44. Нацрта закона утврђује рокове за доношење подзаконских аката за спровођење овог закона.

Члан 45. Нацрта закона утврђује прелазни режим за уџбенике и друга наставна средства који су одобрена у складу са законима који важе до ступања на снагу новог закона, као и питање важења приручника и наставних материјала за образовање одраслих насталих у оквиру пројекта „Друга шанса- Развој система функционалног основног образовања одраслих“.

Члан 46. Нацрта закона прописује рок за расписивање јавног позива за избор Листе оцењивача и јавног позива за подношење захтева за одобравање уџбеника, односно приручника и наставних материјала.

Овим чланом утврђен је и прелазни режим који се односи на лица која се могу пријавити на јавни позив за избор Листе оцењивача, те је прописано да се на овај јавни позив могу се пријавити и лица која су аутори, запослени, ангажовани или пословно повезани, укључујући и друге облике плаћене сарадње са издавачем уџбеника који су одобрени по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Члан 47. Нацрта закона прописује рок за расписивање јавног позива за попуњу листе приручника и наставних материјала за стручне предмете у стручним и уметничким школама. Изузетно од члана који прописује одређивање максималне цене, наведеним јавним позивом министар ће утврдити и максималну малопродајну цену приручника и наставних материјала за школску 2015/16. годину.

Чланом 48. Нацрта закона, предвиђено је да ће се одредбе чл. 32.- 36. Закона о уџбеницима и другим наставним средствима („Службени гласник Републике Србије“ број 72/09), примењивати до краја школске 2016/2017. године.

Имајући у виду доношење новог Плана уџбеника и нових Стандарда квалитета , уџбеници одобрени по прописима који су важили до ступања на снагу новог закона мораће поново да се одобравају. Сходно прелазним одредбама новог закона, издавачи ће моћи да до краја школске 2016/17. године могу да продају уџбенике одобрене у

складу са Законом о уџбеницима и другим наставним средствима, остављање на снази поменутих чланова важећег закона омогућава обезбеђивање нискотиражних уџбеника до примене одговарајућих решења у новом закону.

Такође, одредбе важећег закона које се односе на Каталог и избор уџбеника примењиваће се до почетка примене одредби новог закона које се односе на Списак, избор уџбеника и Каталог.

Чланом 49. Нацрта закона утврђено је да закон ступа на снагу у року од осам дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је у буџету Републике Србије за 2015. годину обезбедити средства у износу од 689.750.000,00 динара, и то:

- 1) 689.350.000,00 динара за набавку бесплатних уџбеника;
- 2) 100.000,00 динара за објављивање јавног позива за избор Листе оцењивача
- 3) 100.000,00 динара за објављивање јавног позива за подношење захтева за одобравање приручника стручне предмете у стручним школама
- 4) 200.000,00 динара за реализацију програма обуке за чланове Листе оцењивача.